

Кухрівський Денис Васильович

z.179075@gmail.com

Науковий керівник:

Чукот С. А., д. н. держ. упр., проф.

ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ

Більшість країн світу має за мету впроваджувати цифрові технології у всі сфери життя задля покращення управління, покращення послуг. Країни активно впроваджують передові технології, впроваджують технології 5G, створюють розумні системи для управління відходами, транспортом, економікою, та державою. Цифрові технології визначають рівень розвитку держави. Цифрові технології дозволяють розширювати процеси комунікацій, підвищує рівень довіри громадян до влади. Кожна країна вважає за необхідним впровадити цифрову економіку, електронний уряд, проведення відповідних стратегій, програм. Завдяки ефективному використанні цифрових технологій, держава матиме більший економічний та інноваційний потенціал, кращий рівень освіти та ефективно державне управління.

Розвиток цифрових комунікацій дозволяє ефективніше налагоджувати діалог з органами державного управління, швидше вирішувати проблеми, більше залучати громадян. Відповідно і рішення будуть більш ефективніші, зростатиме рівень довіри до влади. Рішення приймаються для громадян, задля блага громадян, і влада повинна дати зрозуміти, що вона діє відповідно до цілей держави, для благоустрою держави. Тому необхідно розробляти механізми та інструменти впливу громадян на владу на їх рішення. Саме для цього існують петиції, заяви, звернення, скарги, публічні обговорення. Саме в цьому і передбачається відкритість та прозорість влади перед громадянами. Влада також звітує перед громадянами про свої рішення на відповідних сайтах органів влади, що ще раз підтверджує, що влада йде на шляху демократизації суспільства, влада діє в інтересах своїх громадян. Але для побудови ефективного діалогу між владою та громадянами, необхідною умовою також є активність самих громадян, їх участь у цьому. Бо без цього не можливим взагалі існування демократії, якщо відсутня активність з боку громадян. Для ефективного управління створюються програми щодо розбудови електронного уряду, електронних послуг, а для кращого управління міста розробляються та

запроваджують програми розумних міст, що поєднує не лише розумний уряд, а й розумну економіку, розумне довкілля, розумні громадяни, розумне життя, розумну мобільність. Таким чином управління відбувається не лише однією сферою, а кількома, таким чином задовольнятимуться усі потреби громадян, менше затрачається ресурсів, ефективніше відбувається розподіл всіх благ для населення [3, с.1-7].

На сьогоднішній день Україна активно прямує в напрямку цифрової трансформації у сфері публічного управління, у сфері послуг, розвитку цифрової економіки, зростання рівня грамотності населення.

В “Державній стратегії регіонального розвитку до 2027 року”, вказується що завдяки їй очікується зростання економіки України, розвиток інформаційного суспільства, розвиток високошвидкісної мережі Інтернет по всіх регіонах, розвитку послуг та цифрової трансформації регіонів. По-перше повинен підвищуватися рівень грамотності населення щодо користування цифровими технологіями. По-друге всі населені пункти повинні мати безперешкодний доступ до мережі інтернет, можливість отримання е-послуг за допомогою смартфона , впровадження електронного документообігу в органах влади та інші.

“Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки” передбачає розвиток цифрової економіки, збільшення обсягів виробництва внутрішнього ринку [4].

Також наразі існує проект(ще не ухвалений) «Цифрова адженда України – 2020», в якому закладено основні цілі, такі як, зокрема стимулювання економіки та залучення інвестицій, доступні “цифрові технології ”, розвиток інноваційних, креативних та “цифрових» індустрій та бізнесу”.

У постанові КМУ “Про заходи щодо створення електронної системи “Електронний уряд”” зазначено, що одним з пріоритетних завдань цифрового розвитку є надання послуг завдяки системі “Електронний уряд”. Створено “Єдиний веб-портал органів виконавчої влади”, що надає аналітичні дані, звіти, акти, фінансові показники та інші. Відкриті дані спрощують систему контролю роботи державних органів.

Додаток “Дія” це також одним з найважливіших кроків на шляху до інформатизації суспільства. Тут можна зареєструвати паспорт, ІПН, свідоцтво, водійське посвідчення, студентський квиток, військовий квиток, закордонний паспорт тощо. Також можна скористатися різноманітними послугами, такими як наприклад доступні послуги для багатодітних родин, доступні при народженні дитини. “єМалятко” — комплексна послуга для батьків новонароджених. За

однією заявою, поданою онлайн, можна зареєструвати народження дитини та отримати до 9-ти державних послуг від різних органів влади, потрібних при народженні дитини. Можна отримати послуги пов'язані з пенсією, отриманням дозволу чи ліцензії з протипожежної діяльності. Є можливість зареєструвати, застрахувати авто. Можна отримати різноманітні довідки та витяги. Зокрема, є можливість згенерувати свій сертифікат вакцинації від коронавірусу. Завдяки “Дія. Освіта” можна навчитися користуватися цими послугами. На жаль більшість людей сьогодні не володіє достатнім рівнем цифрової грамотності, а завдяки цьому додатку можна підвищити свій рівень користування цифровими технологіями. Це корисно також для державних службовців, оскільки вони в першу чергу повинні вміти цим користуватися щоб надавати послуги, чи видавати документи. Важливо зазначити, що Україна вперше у світі електронні паспорти українців прирівняла до їхніх пластикових і паперових аналогів [1].

Реформа державного управління передбачає побудову цифрової держави. Передбачається така політика, що спрямована на потреби громадян, сталий державний розвиток. Одними з ключових результатів цієї реформи є Веб-портал вакансій “<https://career.gov.ua/>”, де є можливість подання документів державними службовцями для подальшого працевлаштування, розроблена системи управління людськими ресурсами, “Портал управління знаннями” - платформа для навчання державних службовців.

Розвиток розумних міст відбувається не такими стрімкими темпами як наприклад в Швейцарії, Австрії, Канаді, США. Проте Україна також має свої напрацювання в цій сфері. Київ є прикладом цифрового міста. Створено ряд проектів, такі як “Smart City Hub”, де створюються інноваційні розробки. “Kyiv Smart Card” дозволяє пересуватися в різних транспортних засобах. “Особистий кабінет киянина”- програма де кияни можуть користуватися всіма видами послуг. В системі “Поліклініка без черг” можна записатися до лікаря, щоб в зручний час відвідати лікаря. Можна записатися як до свого лікаря з яким ти уклав декларацію, так до будь-якого фахівця міста Києва. “Єдиний веб-портал територіальної громади міста Києва” (<https://kyivcity.gov.ua/>) — сервіс що дозволяє киянам стежити за діяльністю органів влади. “Портал відкритих даних”- сервіс, що дає можливість слідкувати за діяльністю органів влади та перегляду інформації щодо діяльності органів державної влади. Створено також досить багато інструментів, де громадяни можуть впливати на діяльність влади. Петиції є одним з таких інструментів, бо завдяки ним зменшилася кількість реклами і зроблено багато інших проектів. Громадські обговорення дозволяють долучатися до політики простим громадянам, можна вплинути на

процес ухвалення рішення. Зокрема вирішуються такі питання як будівництво, державний бюджет, питання економіки, культури та інші. Громадський бюджет дозволяє подати проект і якщо цей проект набере необхідну кількість голосів то його можливо ухвалить [2].

Одним з основних викликів в Україні є незахищеність відкритих даних, даних про особу. На жаль в Україні недостатньо унормована нормативно-правова база, де є деякі невизначені поняття, розбіжності. Не створено систему заходів для захисту відкритих даних про особу. Прикладом цього є витік даних в додатку “Дія”. Багато користувачів навіть не здогадувалися що дані були оброблені іншими особами на які користувачі не давали згоди. Тому варто робити заходи щодо захисту даних, де фактично кожен додаток який розробляється для надання послуг чи інших цілей, кожен проект супроводжується актом в якому вказується основні заходи щодо забезпечення конфіденційності особи. Крім того заходячи на сайти можна вибрати опцію дозволяти обробляти дані або ні. Таким чином влада дає зрозуміти що вона піклується про своїх громадян, не використовує дані для своїх цілей.

Пріоритетним для України напрямком є збільшення ряду послуг через “Дію”, створення інших додатків які б покращили життя громадян, умови для ведення бізнесу. Створення більшої кількості ЦНАПів дозволить розширити кількість користувачів, задоволеність користувачів послугами. Збільшення кількості населених пунктів, які користуються інтернетом забезпечить громадянам доступ до цифрових технологій.

Корисним для України буде досвід Великобританії та Канади, які зробили повну модернізацію системи електронного урядування. Був розроблений план по модернізації уряду, створено систему електронних державних послуг “Електронні громадяни, е-бізнес та е-уряд”. Розроблена концепція надання послуг, що передбачає розвиток електронних послуг за допомогою не лише інтернету, а й радіо, зв’язку, телебачення. Мета цього плану не лише створення і розширення ряду послуг, а й ефективна робота всіх органів, які надають ці послуги. Відповідно до досвіду Канади, було запроваджено цифрові послуги, здійснення розрахунків, та взаємодія з громадою через інтернет. Впровадження зв’язку між виборцями та владою забезпечило співробітництво та довіру громадян. Це також дозволило громадян контролювати дії уряду, брати активнішу участь у громадських справах.

Також варто взяти досвід Ірландії, де створено систему електронного голосування, електронної взаємодії. Крім цього досить розвинутим є проект “Розумних міст”. Дублін це приклад того як влада робить все аби комфортно та

безпечно жилося громадянам у місті. Створено ряд законів які забезпечують захист персональних даних у всіх сферах життя.

Список використаних джерел:

1. Дія. Відкриті дані. URL: <https://data.gov.ua/> (дата звернення: 05.11.2021)
2. Е-сервіси розумного міста. URL: https://dsk.kyivcity.gov.ua/files/2020/8/19/e_servis.pdf (дата звернення: 05.11.2021)
3. Скорик. О.О., Рябоконт Н.П .Цифрова трансформація моделі публічного управління: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії.2020.№ 7. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/52.pdf (дата звернення: 05.11.2021)
4. Урядовий портал: Постанова від 24 лютого 2003 р. № 208// База даних «Єдиний веб-портал органів виконавчої влади». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/150472> (дата звернення: 05.11.2021)